

Traugutta Romualda

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Północne

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1916

Opis

Romuald Traugutt (1826-1864) ostatni dyktator powstania styczniowego. Przyszedł na świat w Szostakowie (dzisiejszy obwód brzeski na Białorusi), kształcił w Świsłoczy, w 1844 został junkrem w saperach, po czym rozpoczął naukę w szkole oficerskiej w Żelechowie. Był uczestnikiem Wiosny Ludów, później brał udział w wojnie krymskiej. Awansowany do stopnia kapitana, od 1859 roku był prowadził wykłady w Instytucie Wojskowym w Petersburgu. Trzy lata później, po przeżyciu osobistych tragedii (śmierć żony i dzieci) i zobaczeniu krwawego stłumienia polskich manifestacji przez carskich żołnierzy, wystąpił z wojska z stopniu podpułkownika. Zamieszkał wówczas w rodowych dobrach i tam w III 1863 roku, po proklamowaniu powstania na Litwie - włączył się w działalność niepodległościową, dowodząc niewielkim oddziałem działającym w okolicach Kobrynia, Prużany i Brześć. Swój sztab miał w majątku Elizy Orzeszkowej. Z czasem przedostał się do Warszawy, gdzie Wydział Wojny Rządu Narodowego awansował go do rangi generała. 17 IX 1863 roku, po upadku Rządu Narodowego stronnictwa czerwonych przejął dowództwo całego powstania, obierając za swoją siedzibę mieszkanie przy ul. Smolnej 3 i przyjmując pseudonim „Michał Czarnecki. Próbował zreformować siły powstańcze m.in. poprzez chęć uwłaszczenia chłopów, starał się o pomoc militarną od państw Europy Zachodniej. Wydany przez sekretarza Wydziału Skarbu Rządu Narodowego Artura Goldmana, został w nocy z 10\11 IV 1864 roku aresztowany, przewieziony na Pawiak, skąd trafił do X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej. Odmówiwszy wydania jakichkolwiek nazwisk swoich współpracowników został zdegradowany i skazany na śmierć. Zginął na szubienicy 5 VIII w parku nazwanym dziś jego imieniem a wraz z nim śmierć ponieśli Jan Jeziorański, Rafał Krajewski, Józef Toczyski i Roman Żuliński. Spoczęli wspólnie w pobliskiej fosie. Upamiętnienia: Al. Jerozolimskie 3 teren Muzeum Wojska Polskiego głąz u podnóża skarpy, w miejscu domu, gdzie mieszkał i został aresztowany (odsłonięcie 21 I 1963). Cytadela Warszawska Brama Straceń wymieniony na dwóch tablicach (odsłonięcie 1 IX 1952). Cytadela Warszawska X Pawilon zrekonstruowana cela. Cytadela Warszawska fort Krzyż jego imienia. Most Poniatowskiego południowy pylon tablica (odsłonięcie - 6 VIII 1921). Park Traugutta rejon otoczony ulicami: Sanguszki, Konwiktorska, Międzyparkowa, Słonimskiego, Wenedów, Wybrzeże Gdańskie granitowa tablica (odsłonięcie 14 X 1958) i głąz. Ul. Smolna 3 budynek będący siedzibą jego sztabu tablica. Do 1954.04.12 był patronem dzisiejszej ul. Fortuny, do 1954.05.20 ul. Rosnącej, do 1957.05.28 fragmentu ul. Teodora Axentowicza, do 1960.05.05 ulic: Cytadeli, Moździerzy oraz Szafarzy a do 1979.01.01 fragmentu ul. gen. Kazimierza Sosnkowskiego.

Ciekawostki

Początkowo była to wąska ścieżka między pałacem Raczyńskich (Czapskich) a kościołem św. Krzyża. W XVIII w. została jednak zamurowana domem mieszkalnym; dalej biegła jako ścieżka ogrodowa. Powstała po zburzeniu w 1865 kamienicy przy Krakowskim Przedmieściu. W 1869 władze nazwały ją ul. Berga. W 1867 przebito również ulicę na Marszałkowską. W 1863-7 zabudowano ulicę.

Stan obecny:

Nr 1: Dom pomisjonarski. W 1867-75 budynek przebudowano na III gimnazjum rządowe i siedzibę kuratorium okręgu naukowego. W okresie 20-lecia mieściło się tu gimnazjum im. S. Kostki.

Nr 3: Gmach Towarzystwa Ubezpieczeń. Powstał w 18?? wg proj. A. Wolińskiego. W 1955 na ruinach budynku powstała nowoczesna siedziba banku.

Nr 5: Bank Natansonów. W 1955 na ruinach budynku powstała nowoczesna siedziba banku.

Nr 7: Bank Handlowy. Powstał w 1870-5 wg proj. L. Marconiego. Po wojnie odbudowany w 1950 wg proj. Zygmunta Mączyńskiego z zupełnie nową fasadą i wnętrzami. Nr 9: Dom Zawadzkiego. Powstał na miejscu XVIII-wiecznych domków w 1875 wg proj. K. Wojciechowskiego. Po zniszczeniach 1944 budynek przyłączono do Banku Handlowego i odnowiono ok. 1950 wg proj. Z. Mączyńskiego.

Data nadania nazwy: 1916.08.11
